

1. Cel, zakres i obszar stosowania instrukcji

Instrukcja opisuje sposób postępowania podczas pobierania próbek wody surowej i ścieków przez Klientów Laboratorium Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy.

Celem instrukcji jest zapewnienie reprezentatywności pobranego materiału i właściwego postępowania z próbką.

2. Odpowiedzialność

Personel Laboratorium odpowiada za przekazanie Klientowi informacji na temat sposobu pobierania próbki lub udostępnienie niniejszej instrukcji.

3. Sposób postępowania

UWAGA!

Laboratorium przyjmuje próbki w dni robocze od poniedziałku do piątku.

Jeżeli zakres zlecenia obejmuje badanie Biochemicznego Zapotrzebowania Tlenu (BZT₅) w ściekach, to próbki przyjmowane są wyłącznie od środy do piątku.

Przed pobraniem próbki należy uzgodnić z Laboratorium termin dostarczenia próbki, dzwoniąc pod numer telefonu 56 491 12 29 lub 534 949 543 lub osobiście w Laboratorium, którego siedziba mieści się w Brodnicy przy ul. Ustronie 20 a.

Próbki należy pobierać w butelki po wodzie mineralnej niegazowanej.

Pobraną próbkę należy dostarczyć do Laboratorium w dniu pobrania, najpóźniej do godziny 10:00.

3.1 Pobieranie próbek ścieków.

Miejsce pobrania próbki należy wybrać w taki sposób, aby było reprezentatywne i zgodne z określonym celem, ponieważ miejsce i sposób pobrania próbki ma zasadnicze znaczenie dla miarodajności wyniku badania.

Próbki ścieków pobrać przy użyciu czystego sprzętu np. wiadra, czerpaka, butelki itp., wcześniej przepłukanego pobieranymi ściekami. Nie należy używać sprzętu mytego detergentami.

Po pobraniu, próbkę przelać do czystej butelki, przepłukanej przed pobraniem co najmniej dwukrotnie pobieranymi ściekami. Jeżeli uprzednie przepłukanie butelki może wpłynąć na wykonywane później badania np. olejów, tłuszczów, butelki nie należy przepłukiwać pobieranymi ściekami.

W przypadku ścieków surowych pobrać około 1,5 litra ścieków, a w przypadku ścieków oczyszczonych około 4 litrów ścieków. Jeżeli konieczne będzie dostarczenie większej objętości próbki, Klient zostanie o tym poinformowany na etapie uzgodnień z Kierownikiem Laboratorium.

Butelki uzupełnić do pełna, aby pod korkiem nie zostały pęcherzyki powietrza. W przypadku oznaczenia w próbce zawiesin ogólnych napełnić butelkę do $\frac{3}{4}$ objętości.

Butelki z próbką szczelnie zamknąć i opisać w celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji próbki.

Wypełnić „Protokół z pobrania próbki przez Klienta” pobrany ze strony internetowej MPWiK Sp. z o.o. w Brodnicy lub z Laboratorium (protokół można wypełnić w Laboratorium podczas dostarczenia próbki).

Butelki z próbką zabezpieczyć przed ogrzaniem oraz chronić przed bezpośrednim światłem słonecznym.

W celu zminimalizowania możliwości zmian w próbkach należy możliwie najszybciej dostarczyć je do laboratorium w uzgodnionym uprzednio terminie.

3.2 Pobieranie próbek wody surowej.

Miejsce pobrania próbki należy wybrać w taki sposób, aby było reprezentatywne i zgodne z określonym celem, ponieważ miejsce i sposób pobrania próbki ma zasadnicze znaczenie dla miarodajności wyniku badania.

Przed przystąpieniem do pobierania próbki zdjąć z kurka czerpalnego wszelkie urządzenia, takie jak np. rurka przedłużająca, wylewki i inne akcesoria.

Odkręcić kran, ustawić strumień wody wypływającej tak, aby nie rozpryskiwała się na boki. Wodę spuszczać min. 2-3 minuty.

Próbkę wody pobrać do czystej butelki, przepłukanej przed pobraniem co najmniej dwukrotnie pobieraną wodą. Podczas pobierania woda powinna wpływać powoli do butelki.

Butelkę napełnić całkowicie, aż do przelania wody, tak aby przy powierzchni wody nie powstały pęcherzyki powietrza. Należy pobrać około 1,5 litra wody.

Jeżeli konieczne będzie dostarczenie większej objętości próbki, Klient zostanie o tym poinformowany na etapie uzgodnień z Laboratorium.

Butelkę z próbką szczelnie zamknąć od razu po pobraniu próbki i opisać w celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji próbki.

Wypełnić „Protokół z pobrania próbki przez Klienta” pobrany ze strony internetowej MPWiK Sp. z o.o. w Brodnicy lub z Laboratorium (protokół można wypełnić w Laboratorium podczas dostarczenia próbki).

Butelkę z próbką zabezpieczyć przed ogrzaniem oraz chronić przed bezpośrednim światłem słonecznym.

W celu zminimalizowania możliwości zmian w pobranej próbce, należy możliwie najszybciej dostarczyć ją do laboratorium w uzgodnionym uprzednio terminie.

3.3 Informacje dodatkowe.

Laboratorium nie ponosi odpowiedzialność za sposób pobrania i warunki transportu próbek pobranych i dostarczonych przez Klienta.

Laboratorium może odmówić przyjęcia próbki do badań wówczas, gdy pracownik Laboratorium przyjmujący próbkę stwierdzi, że stan próbki jest niewłaściwy np.: ilość próbki jest niewystarczająca.

W raporcie z badań zamieszczana jest informacja, że próbka została pobrana przez Klienta, a wszystkie informacje dotyczące czasu i miejsca pobrania próbki zostały uzupełnione według oświadczenia Klienta.

W przypadku próbek pobranych przez Klienta nie ma możliwości zapisu w raporcie z badań, że próbkę pobrano metodą akredytowaną.

4. Załączniki

Formularz F-01/I-03 „Protokół z pobrania próbki przez Klienta”.

5. Dokumenty związane

Księga Procesów,

PN-EN ISO 5667-1:2008 Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 1: Wytyczne opracowywania programów pobierania próbek i technik pobierania,

PN-EN ISO 5667-3:2018-08 „Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 3: Utrwalanie i postępowanie z próbkami wody”,

PN-ISO 5667-5:2017-10 „Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 5: Wytyczne dotyczące pobierania próbek wody do picia ze stacji uzdatniania wody i systemów dystrybucji wody”,

PN-ISO 5667-10:1997 „Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 10: Wytyczne pobierania próbek ścieków”,

PN-ISO 5667-11:2017-10 „Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 11: Wytyczne dotyczące pobierania próbek wód podziemnych”,

PN-EN ISO 5667-14:2016-11 „Jakość wody – Pobieranie próbek – Część 14: Wytyczne dotyczące zapewnienia jakości i kontroli jakości podczas pobierania próbek wód środowiskowych i postępowania z nimi”.

Instrukcja I-03
POBIERANIE PRÓBEK PRZEZ KLIENTA

Egz. nr 2

Rozdzielnik:

Egz. nr 1 – Kierownik Laboratorium

Egz. nr 2 – Laboratorium

Opracowała:
Anna Rynkowska
Kierownik Laboratorium

01.09.2018 Rynkowska
(data i podpis)

Zatwierdziła:
Anna Rynkowska
Kierownik Laboratorium

01.09.2018 Rynkowska
(data i podpis)